Ч. 261. Середа 20 падолиста (3 грудня) 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє із зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно „ —·40
Поодиноке число 2 с.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Підвисшенє вислуженини урядникам, слугам державним, жандармам і стражникам скарбовим старого типу. — До ситуациї. — Буча в нїмецкім парляментї.)

Віденьска ґазета урядова оголосила закон о полїпшеню вислуженини урядників державних т. зв. старого типу. Закон той входить в житє з днем 1 січня 1903 р. В тім самім часї увійде в житє підвисшенє поборів сторожі скарбової також після т. зв старого типу. Виплата висшої вислуженини тим урядникам державним наступить по внесеню письменної або устної просьби і по предложеню дотичних документів. Поданя на письмі суть вільні від стемпля. З днем 1 січня 1903 буде підвисшена платня також діурнїстам, слугам державним і платня жандармерії а в тім самім часї увійде в житє закон о відписаню податку ґрунтового з причини нещасть елементарних. Тим способом буде переведена ціла та акция, котру правительство зробило зависимою від ухваленя податку від білєтів зелїзничих. — Підвисшенє вислуженини виносить 10 процент для урядників і учителів державних, 8 процент для жандармерії, а 15 процент для слуг державних (у відношеню до дотеперішних); так само і для сторожи скарбової, причім найменша вислуженина має виносити 800 К для урядників і учителїв державних, а 400 К для слуг державних, жандармериї і сторожи скарбової.

В суботу пополудни відбула ся під проводом п. президента міністрів дра Кербера рада кабінетова. Позаяк п. міністер др. Віттек єсть нездоров, то рада кабінетова відбула ся в міністерстві зелїзниць державних.

Президент угорского кабінету, Сель, в розмові з одним з віденьских редакторів сказав: Я приїхав до Відня не з причини якоїсь кризи. Ціла істория о кризі не має ніякої підстави, бо у нас нема тепер анї повної анї часткової кризи. Мій теперішний приїзд до Відня не єсть впрочім річию надзвичайною, бо я не був вже три недїлї у Відни і длятого мусів здати Монарсї справу зі стану річи на Угорщинї; позаяк Монарх нездужав, то мій приїзд відволїк ся. Тепер Цїсар має ся зовсім добре, отже я приїхав. А впрочім — додав Сель — суть ще й инші важні події поза границями Австро-Угорщини. Досить, коли в першій лїнії вкажу на то, що діє ся в Німеччині. Тим сказав я вам майже всьо.

Єсть загальний погляд, що наради в справі австро-угорскої угоди в угорскім парляментї розпічнуть ся в найкоротшім часї знову і будуть борзо доведені до кінця.

Минувшої пятниці настала була в нїмецкім парляментї страшна буча, коли пос. Кардорф іменем консерватистів поставив внесенє, щоби проект тарифи митової ухвалити en bloc в другім і третім читаню. Консервативна більшість парляментарна хотіла в той спосіб обійти реґулямін палати, але тому спротивились социялісти, котрих там єсть 58, а тоді розпочалась страшна буча: тупанє ногами, гриманє, крики та лайка як: злодії, ватага розбишаків і т. п. Навіть мало що не прийшло до бійки, аж остаточно засіданє треба було закрити. То само, лиш вже на менші розміри діяло ся і в суботу.

Новинки.

Львів дня 2 го грудня 1902

— **Іменованя.** Президия ц. к. краевої Дирекциї скарбу іменувала офіциялїв рахункових: Михайла Урбаньского, Леонарда Барабаша, Льва Блявштайна, Володимира Зиґмунда, Еміля Демяновского, Еміля Вайцмана і Петра Поляньского ревідентами рахунковими в IX. класї ранґи; — ад'юнкта податкового Зиґмунта Бабака і асистентів рахункових: Казимира Кохманьского, Мариана

---

5)

МАРОККО.

(Дальше.)

II.

Танґер. — Льос Президіос. — Тетуан. — З Танґера до Ель Аксар дель Кебір.

(Дальше).

Коли в Марокку, як то в новійших часах нераз бувало, побють Европейців, возьмуть їх в неволю або навіть і убють, то в Европі складають вину за се на султана, а він мусить відтак платити за кару великі гроші, котрі очевидно стягає зі своїх підданих, і то як-раз із тих, котрі зовсім не провинили ся. А треба знати, що султан ледви тому лиху винен, бо єго вплив і значінє дуже обмежені. В гірских сторонах на півночи і в горах Атляс на полудни, а по части також і в сторонах, що на всхід припирають до Альжіру, жиють Бербери хамітского походженя. Они суть старшими жителями краю і ще нині не хотять признати над собою власти арабских султанів. Араби займають ся переважно управою ріллї і жиють на долах в західних сторонах. По містах жиють по найбільшій части Маври або Араби, прогнані колись з Іспанії, і займають ся торговлею. Султан може лиш при помочи войска стягати податки від гірских племен, а то доводить часто до явної ворохобні. Та й тепер проявило ся то ворогованє межи обома головними племенами в краю. Бербери з гір зловили кількох Анґлійців; арабский намістник в Тетуані виступив против Берберів, ті обступили місто, а Араби замкнені в місті мусять боронити ся. Анґлїйці скористали дуже радо з нагоди, щоби вислати на марокканьскі води свої воєнні кораблї. А годен знати, кілько до всего причинили ся й провокацийні аґенти, котрі всюди увихають ся, де лиш Анґлія має свої інтереси.

Тетуан єсть обведений високим і сильним муром, котрий, хоч би й не устояв ся перед европейскими пушками, то все-таки дає добрий захист перед нападом ворохобників. Касба або цитаделя, де єсть осідок властий, єсть трохи висше положена; вузкі, круті і повні сьміття і бруду улиці виходять на дуже велику, квадратову площу, де стоїть християньска церков і де єсть також іспаньский консулят. Мошеї з високими, чотирогранними вежами і гробами магометаньских сьвятих, робить вражінє під'упавшої давної величавости, а на них видко ще й доси слїди бомбардованя з часів іспаньскої облоги.

Як у всїх ориентальних містах, так і тут виглядають доми зверха досить нужденно, але в середині можна в неоднім з них побачити великий достаток, ба навіть і збиток оріентальний. Я мав нагоду — каже проф. Ленц, за котрим сей опис подаємо — гостити у кількох арабских родин, як у Брізів, Арразінів і Хтіфів, та бачив там прекрасні комнати, украшені зовсім на взорець Альгамбри. Такі самі сговпи, так само виложені плитками стїни, така сама штукатура на стелях і т. п. були доказом, що тут ще й в новійших часах держать ся старого маврийского стилю, котрий дійшов в Іспанії до так великого розцьвіту. Поза брамами міста, в долині над рікою, видко всюди буйні, хоч трохи занедбані городи.

Нинїшне місто має около 25.000 жителів, з котрих більша часть арабскі купці і ремісники, що держать собі муриньских невільників. Дуже великою єсть тут кольонїя „шпанїолів“ або іспаньских жидів, котрих тут єсть звиш 7000; они жиють тут, як і по всїх марокканьских містах, в окремій части міста, званій Мелля а обведеній муром. Коли вже арабскі міста взагалі дуже нечисті, то в Мелля таки аж страшно виглядає. Улиці тут дуже вузонькі і страшно брудні а в маленьких хатах, одна коло другої, жиють шпаніолї цілими купами. Але їм тут, мимо всяких мук і упокореня, добре, і они чують ся щасливі а многі з них суть навіть маючі люди. Більші купці піддають ся нераз під протекторат якоїсь европейскої держави, щоби тим способом, яко чужі піддані, могли тим спокійнїйше і вигіднїйше жити. Тої протекцийної господарки часто над'уживають і она вже нераз була причиною суперечки межи марокканьскими властями а европейскими конзулями.

Европейска кольонія єсть дуже мала і складає ся з Іспанців найнизшої верстви, по найбільшій части з войскових дезертирів, котрі жиють тут яко ремісники і малі крамарі, а

Тишковского, Йосифа Лисогірского, Володислава Табору, Станислава Красницкого і Войтіха Цвинара официялами рахунковими в X. клясі ранґи; — наконець практикантів рахунковух: Войтіха Муржиньского, Евстахія Антоневича, Михайла Веймана, Володислава Мокрицкого, Каміля Фаера, Дезидерия Гасса, Ілярия Медведя і Николая Голобінку асистентами рахунковими в XI. клясї ранґи.

— **Виділ наукового тов. ім. Шевченка** після ухвали послїдних загальних зборів товариства лагодить зміну деяких постанов устава товариства і длятого звертає ся з просьбою до всїх членів товариства надсилати ему проекти змін поодиноких точок, які будуть уважати потрібними, до кінця грудня 1902 р. По переведеню дискусиї і по принятю виділом, будуть они предложені для ухвали загальним зборам.

— **Виділ філиї „Просьвіти“ в Станиславові** скликує на понеділок 8 грудня в салї Монюшка, віче. на котрім будуть обговорювати ся важні справи шкільні і економічні, а також і справа пожарництва Віче розпічне ся о 12 год. в полудне. По вічу буде концерг людовий з отсею проґрамою: 1. Прольоґ: „На Тарасовій могилї“. 2. а) Ф. Колесса: „Зеленая рута“. б) М. Лисенко: „Ой знати, знати“, відсьпівають селяньскі хори з Викторова і Микитинців. 3. Відчит п. Малицкої: „Тарас Шевченко — народний поет“. 4. Мужеский хор станиславівского Бояна. 5. „Посланіє“ Шевченка віддеклямує М. Дебенко з Вовчиця. 6. Матюк: „Де Русь живе“, мішані селяньскі хори з фортепяном. 7. „Заволока“, комедия в 2 актах відограють аматори „Руської хати“. Цїни вельми приступні. — Початок концерту о годинї 7½ вечером.

— **Лишанє дїтий без надзору** і замиканє їх в хатї було вже тілько разів причиною великого нещастя, а мимо того необачні родичі все ще забувають на то. Так і стало ся дня 21 падолиста у Волошиновій, старосамбірского повіта. Михайло Вишур, господар в згаданім селї, пішов був того дня до церкви, а жінка его Юлїя вийшла на короткий час до батька свого мужа і лишила в хатї трилїтну донечку Михайлину. Дитина бавилась видко сїрниками і запалила порозкладане в хатї прядиво та коноплї та сама згоріла в полуміни. закидм ще мати вернула. Огонь в хатї придушено, але дитину видобуто вже неживу. — Така сама, лиш ще страшнїйша пригода лучила ся вчера у Львові в помешканю купця Мендля Крайтера. Крайтер виїхав зі Львова, а жінка замкнувши в хатї двоє дїтий, 7-лїтну Сару і другу 4-лїтну дитину, пішла до міста за орудками. Около полудня зачули сусїди крик дїтий, а заразом побачили, що крізь шпари у вікнї добуває ся дим і огонь. Приставили драбину, розбили шибу і отворили вікно, а там представив ся їм страшний вид. Занавіса коло вікна і софка горіла, а на серединї лежала вже нежива спалена дитина, друга молодша дитинка сидїла на постели і лиш зі страхом споглядала довкола, здогадуючись інстинктовно, що стало ся щось страшного. Коли опісля на місци нещастя явила ся комісия слїдча, ось що показало ся. В печи не було огню, сїрників не знайдено також, бо здаесь згоріли разом з дитиною. Коли на дївчинї займило ся одїнє, она не могучи вибічи на двір, бо двері були замкнені, побігла до вікна і хотїла его отворити, але не могла. Від горіючої одежи на дитинї займила ся і занавіса, а нещаслива дївчинка видячи, що не може ратувати ся, бігала цїла в поломіни по комнатї, аж наконець сили еї опустили, она стратила притомність і упала на землю і так живцем упекла ся, заким наспіла поміч.

— **Краєвий союз кредитовий** відносить ся з просьбою до всїх інтересеваних, що хотїли би набути землю, щоби ему донесли: кілько наміряють набути ґрунту, кілько орного поля, кілько пасовиска, а кілько лїса, за яку цїну, який капітал можуть зараз зложити, а яку би евентуально хотїли засягнути позичку на намірене купно. Інтересовані, що мають до позбутя маетности більші або менші, зволять подавати: кілько морґів поля числить посїлість, кілько орного поля і якої кляси, кілько пасовиска, кілько лїса, кілько жадають та які довги е до сплати і на яких условинах. Усї предложеня належить зголошувати на адресу „Краевого Союза Кредитового“ стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10, I. пов.

— **Смерть божевільного в арештї.** В пятницю по полудни прийшов на інспекцию полїциї аґент товариства „Ґізеля“, Адольф Ржуховский, і просив, щоби полїция взяла его в опіку, бо жиди з цїлої Галичини хотять его убити. З его поведеня було видко, що у того чоловіка мабуть „не всї дома“ і его відослано до комісарияту, де его поки-що уміщено в казни, де сидять вже Евг. Рильский і Йосиф Цукерберґ, підприемець чищеня каналів зі Стрия. Вечером закликали они дозорця, бо Ржуховский хотїв полїпом бити своїх товаришів. Тогди забрали его звідтам і умістили в окремій казни. В суботу рано знайдено Ржуховского около 7-ої години неживого. Він лежав лицем до землї, а шию мав обмотану тороками зі свого біля і звязану шлийками. Лїкар міский др. Сербеньский сконстатував вже лиш смерть внаслїдок удушеня.

— **Огнї.** Дня 21 падолиста с. р. о 8 год. вечером вибух в стайни Василя Банаха в Лисеничах коло Львова огонь і знищив стайню, шопу і стодолу зі всїма запасами збіжа і сїна; згоріли також дві корови. Шкода необезпечена виносить около 1000 К. Займило ся мабуть внаслїдок неосторожности. — Дня 23 падолиста около 2 год. в ночи займило ся на обшарі двірскім в Стубнї, повіта перемиского, власности Йосифа Мишковского і згоріла стайня разом зі 68, штуками Ялівника, що був в тій стайни і 26 штук овець. Шкода виносить около 15.000 корон. Стайня разом з ялівником була обезпечена. Причина огню незвістна. — В громадї Озеряни, повіта борщівского, вибух дня 20 падолиста огонь на обійстю селянина Петра Чуловского і знищив стодолу разом з цїлим сегорічним добутком та зробив шкоди на 5.000 корон. Шкода була обезпечена на 2.600 корон. Причина огню не звістна.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Отсим розпочинаємо знову в нашій часописи, по довшій перерві, науку господарства, і просимо всїх тих наших читачів, для котрих она призначена, щоби они все пильно від початку аж до кінця читали, все добре розважали, і о скілько то дасть ся, приміняли в практицї до своєї роботи господарскої. Нехай нїхто не гадае, що все то, що подае часопись або книжка господарска, дасть ся що до слова ужити всюди, в кождій хвили і при кождій нагодї. Такий погляд був би зовсім хибний. Господарів єсть прецї много, а кождий ґрунт вимагає окремої господарки. Часопись або книжка не можуть кождому окремо подавати науку; они подають лиш загальні правила, або окремі случаї, після котрих треба би поступати, а той, що їх читає, мусить вже сам уважати на то, що для него було би добре і як би ему примінити подану науку до свого господарства. Часопись і книжка подають способи з практики других людий, а з тої практики мають ті учити ся, що еї не знають, але учити ся з розумом, з розвагою, значить ся, використувати все то, що для них може бути догідне. В науцї господарства приходять і такі річи, котрі треба знати кождому господаре-

---

особливо займають ся різанєм корків, до чого доставляють їм материялу коркові дуби, яких росте тут богато в сусїдних горах, вкритих лїсами.

Місто Тетуан було здавен давна дуже важною місцевостию для марокканьского промислу, виключно дрібного і обчисленого лиш для потреби жителів краю; длятого марокканьскі султани старали ся всїма силами о то, щоби се місто не дістало ся в чужі руки. Передовсїм треба тут зазначити промисл металевий, а прекрасна зброя, яку тут виробляють, пригадує розцьвіт маврийскої культури. Важним єсть дальше шкіряний промисл а відтак пишні вишивки сухозолотию на шовку, красні різьби на дереві а передовсїм вироби глиняні. Поклади глини в долинї над рікою дають добрий материял, особливо же до вироблюваня ріжнобарвних плиток, котрих уживають до викладаня стїн. В малих і на око нужденних будах на базарі можна знайти нераз досить добрі вироби артистичного промислу, иноді навіть і старші річи, але на то не можна мати надії, щоби тут знайшла ся якась старинна річ з часів панованя Маврів в Іспанії. Подивляти треба, як всї ті красні иноді навіть дуже ориґінальні річи виробляють дуже зручно самі прості ремісники; але як все в Марокку так і сей промисл вже упадає, а прості але дешеві вироби фабричні з Европи зачинають вже й тут нищити домашний промисл.

З новійшої історії міста треба особливо згадати про іспаньско-мароканьску війну, яка вела ся межи Цевтою а Тетуаном і підчас котрої Іспанцї по великих трудах взяли остаточно се місто. Причину до сеї війни дали розбишаки морскі з т. зв. ріфових гір, котрі часто нападали на іспаньскі кораблї. Іспанцї зажадали від тодїшного султана Джіді Мугамеда відступленя части свого краю для забезпеченя іспаньских Президіос, а він не хотів на то пристати. Під ту пору був в Іспанії верховодячим міністром О'Доннель і ему задля внутрішних відносин в самій Іспанії треба було війни, отже в жовтни 1859 р. виповіджено Марокку війну. Іспанцї числили на то, що війна закінчить ся борзо і зі славою для них. Тимчасом Марокканцї ставили завзятий опір і кілька разів побили добре іспаньске войско; до того ще в іспаньскій армії вибухла холера. Наконець удало ся було Іспанцям з великим трудом дістати ся аж до устя ріки Бусфека, а звідси мусїли насамперед будувати гостинець, щоби можна було вислати по нїм войско і пушки аж під Тетуан. По кількох щасливих битвах заняли они місто Тетуан а в мартї 1860 р. в рішаючій битві побили марокканьске войско. Війна закінчила ся остаточно тим, що султан відступив Іспанцям малий кусень землї і заплатив сто міліонів франків відшкодованя военного. Але Іспанцї мусїли уступити ся з Тетуану і так місто се лишило ся й до нинї тою точкою, на котру Іспанцї при можливім подїлї Марокка мають найбільшу охоту, подібно як Анґлїйцї хотїли би конче взяти Танґер.

* * *

Наконець всї мої приготовленя були вже на стілько покінчені, що я міг вибрати ся з Танґера в дальшу дорогу. Нетерпеливо ходив я то сюди то туди перед моїм помешканєм і дивив ся, що і як кладуть на мулів, щоби вже можна раз дати знак до виїзду, а цїкава гурма Арабів обступила мене зі всїх боків.

Така подорож в глубину Марокка, підчас котрої треба на довший час попращати ся зі всїма вигодами та средствами культури і цивілізациї, вимагає множества всїляких всесторонних приготовлень, що забирають богато часу; треба на все памятати, мати на оцї всї можливі пригоди, бо коли чоловік що небудь забуде або занедбає, то може опісля знайти ся у великім клопотї, ба, й остаточно цїла подорож може неудати ся. Треба все забирати з собою: і воду і вугля, навіть смаровило до чобіт та й довбеньку до вбиваня коликів, до котрих привязує ся намет, тай який ремінець треба взяти на запас, словом треба набрати всего, що лиш може придати ся до удержаня людий і зьвірят через кілька неділь. Треба завсїгди бути на то приготовленим, що в селах туземців не дістане ся нїчогісенько хоч би й платити на вагу золота. Правда, иноді можна дістати молока і яєць, соломи і ячменю; труднїйше вже хлїба і курий.

Із сказаного виходить, що Европеєць хоч би лиш з дуже скромними вимогами мусить в глубинї Марокка їздити з великим табором і якраз длятого подорож в сїм краю вимагає дуже богато заходу, ну та й — гроший. На кождого Европейця треба числити бодай одного коня, два мули на пакунки, один намет і одного або двох туземних слуг. Але хто хоче бодай трошки заімпонувати туземцям, мусить їхати з далеко більшою парадою. Він бере тодї з собою і чотири намети (один до спаня, другий, під котрим обідає, один на кухню а один для служби) та ще й другого коня. Послїдні години перед виїздом минають серед горячкової роботи. Пакує ся скринї з поживою і забиває ся їх цьвяхами; ще раз оглядає ся і пробує ся сїдла та упряж і для проби уставляє ся намети.

Вість о нашім виїздї розійшла ся летом

ви без виімки, а знов неодно, що єму може тепер здавати ся непотрібним, може опісля показати ся конечним, і ось причина, длячого ми просимо все читати, нічого не пропускати. Настали тяжкі часи, і господар без науки не дасть собі вже нині ради.

Ради господарскі.

— Ріжнородність а цілість в господарстві. Звичайно гадають — а у нас таки найбільше — що господарери не треба богато знати; коби лиш ґрунт, а він вже буде якось господарити. Навіть ті, що признають потребу поступу в господарстві, суть тої гадки, що нашому селянинови вистане уміти читати і писати. А то так не єсть. Нікому не треба так богато знати як господареви, бо у него тільки всіляких і ріжнородних робіт, що треба кожду добре знати, добре на кождій розуміти ся, коли хоче добре господарити і в нинішних тяжких часах якось дати собі раду та вийти на своє. Ба, можна сказати, що чим меньший господар, тим більше мусить знати, бо чим менше у него ґрунту, тим більше мусить бути розуму; чого не може знайти в земли, того мусить шукати в своїй голові. Поле і сіножать, город і сад, пасіка, худоба і дріб, ба й кожда ростина, кожда худобина окремо вимагає окремої роботи коло неї. А хата і будинки господарскі та всілякі знаряди, чи не вимагають окремого і докладного знаня? Або на многих галузях промислу і на торговли не треба господареви знати ся? Але не досить того; господар мусить ще й уміти так ті всі роботи сполучити в одну цілість з собою, щоби з них остаточно вийшов хосен для него і щоби его господарство не лиш его живило, але й розвивало ся та збільшало ся. То не аби яка штука та й не така легка річ, як може кому здає ся. Господарити то не сидіти в канцелярії та писати вічно одно і то само. В господарстві то що день, що хвиля иньша робота. В господарстві треба мати добре голову на карку, треба добре отворити очи і все видіти, треба мати добрий слух і все чути, треба добре витягати ноги і намахати ся руками, ба, треба мати навіть добрий нюх та все занюхати і завчасу винюхати, а всю ту ріжнородну роботу зложити в одну цілість так, щоби був з неї добуток. То нехай кождий господар добре памятає — та не лиш памятає, але нехай таки так і робить.

— Плян роботи на слідуючий рік. Рік кінчить ся, надходить другий а з ним і нова робота для господаря; єму треба до неї завчасу приготовити ся і уложити плян до неї, щоби она его опісля не заскочила неприготовленого. Передовсім треба єму рішити ся, чи має вести господарку більше чисто рільну, чи брати ся більше до годівлі худоби. Тут треба добре все розважити і о скілько можна, як найточнійше обчислити ся. Хто має мало ґрунту, у кого нема сіножати і пасовиска, той очевидно не може брати ся до годівлі худоби. Але й той, хто має, повинен все-таки ще добре обчислити ся, чи годівля худоби серед даних обставин принесе єму дохід. У нас тепер дуже часто захваляють молочне господарство. Ну, оно було би може й добре, як би великі господарства не робили малим конкуренциї. Длятого під сим взглядом треба малим господарям бути осторожними. Хто рішить ся за більше рільним господарством, нехай розважить, як може забезпечити собі потрібний збірник і навіз, що і де сіяти і садити, як поправити свій ґрунт і т. п. Хто рішить ся за годівлею худоби, нехай подумає звідки взяти єму потрібної паші, яку і де сіяти та як понравити свої сіножата. Одні і другі нехай уложать собі плян роботи в городі. Город для малого господаря, то дуже важна річ, і коло него треба конче ліпше ходити, як то у нас доси діє ся. Трета річ, на котру хочемо тут звернути увагу, то годівля дробу, котру у нас по селах уважають, так сказати би, лиш за причепу в господарстві, і гадають, що то бабска річ. А годівля дробу, хоч би й нерасового, розумно поведена, може заважити в господарстві. Наконець, ще на одно звернемо увагу. Коли вже кождий господар уложить собі якийсь плян, нехай ще зійдуть ся разом кілька господарів, близьких сусідів і добрих приятелів та нехай спільно порадять ся як і що робити, а именно, що робити, щоби піднести ціну збіжа, як оборонити ся від визиску та всілякої лихви, та як радити собі в браку готових гроший і не впадати в довги.

Переписка господарска.

І. Г. в Пукові: Про годівлю кріликів знайдете добре поученє в книжці: Falkowski Wł. K., Chów królików. Odmiany i rasy zajęcy, królików i leporydów, ich hodowla i słabości, oraz leczenie tychże — з 21 ілюстрациями на 15 табл. Ціна 5 К. Можете виписати собі з книгарні Н Altenberg-а у Львові.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Де миши роблять шкоду в поли, там можуть господарі старати ся о пільги податкові, можуть жадати опусту податкового, але мусять до 8 днів від хвилі, коли спостережуть шкоду, повідомити о тім староство. Нехайже всі добре на то памятають, щоби зараз дали знати до староства, скоро побачать шкоду, бо в противнім случаю, просьба не поможе нічого.

— Тягнене льосів з 1864. При вчерашнім тягненю головна виграна 300.000 К. впала на серию 1062 ч. 91. Дальше виграли: 40.000 К. сер. 3.530 ч. 89; 20.000 К. с. 2.835 ч. 98; по 10.000 К. с. 957 ч. 27 і с. 2379 ч. 19; по 2.000 К с. 515 ч. 36, с. 2379 ч. 24; с. 3.740 ч. 71.

— **Ціна збіжа** у Львові 1-го грудня: Ціна в коронах за 50 кільо у Львові. — Пшениця 7·70 до 7·90; жито 6·50 до 6·70; овес 6·20 до 6·30; ячмінь пашний 5·25 до 5.75; ячмінь броварний 5·75 до 6·25; ріпак 9·50 до 9·75; льнянка —·— до —·—; горох до вареня 7·50 до 10·—; вика 5·75 до 6·25; бобик 5·50 до 5·75; гречка —·— до —·—; кукурудза нова 6·25 до 6·50; хміль за 56 кільо —·— до —·—; конюшина червона 50·— до 72·—; конюшина біла 75·— до 110·—; конюшина шведска 65·— до 90·—; тимотка 26·— до 30·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 2 грудня. Палата панів збере ся на засідане дня 6 с. м.

Відень 2 грудня. Збанкрутувала тут велика фірма Бамґартена склад сукна. Пасиви виносять 300.000 корон.

Льондон 2 грудня. В палаті послів заявив канцлер скарбу Гіксбіч, що в полудневій Африці перебуває ще 55.000 анґлійского войска.

Париж 2 грудня. Президент міністрів Комб застановив платню сьвященикови в Бекіє, котрий на проповіди критикував політику правительства.

близкавки по місті і ціна на всі предмети, яких би нам ще бракувало, а без котрих не можна би обійти ся, підскочила дуже в гору. Всіляка зволоч пхала ся до нас і предкладала нам свої услуги. Їде ся від села до села або наймленими або купленими кіньми та мулами. Коли подорож має бути довша, то ліпше купити, бо тоді чоловік не має клопоту, єсть свобіднійший та й менше его коштує; по скінченій подорожи можна зьвірята знову легко продати з малою стратою. За наймлене одного мула платить ся звичайно на день пів дура (5 іспаньских франків = 5 К); але дуже часто треба і в двоє або й в троє тільки заплатити. За то коли купити коня, то треба заплатити 20 до 30 а за мула 10 до 15 дурів, що вже за кілька неділь дороги виплатить ся. На арабских сїдлах дуже не вигідно їхати і длятого найліпше купити собі анґлійске, або ще практичнійше американьске сїдло.

Наконець все вже було в порядку і мені аж лекше відотхнуло ся, коли я сів на коня та виїхав за місто і відтак великим „гостинцем" пустив ся на полудне як до Феза. Характер околиці тут зовсім подібний як коло Тетуана. Насамперед урожайна глинковата земля, місцями зелізом закрашена більше або менше на червоно, відтак піски а на них зрідка гущавники війковатої пальми. Поля засіяні всюди кукурудзою, пшеницею і ячменем, але без виїмки зле управлені і зарослі бурянами. Ся дуже урожайна земля при добрій управі моглаби давати величезні доходи. Якраз відбуває ся жниво в спосіб, як хиба ще за Адама і Еви: колосє зжинають серпами а солому лишають на поли; відтак виганяють худобу, щоби спасала солому. Деиеде видко оливні гаї, або який фіґовий садок обведений плотом з кактусів. В тих городах не хибне птиці званої фіґодом, котрої свист чути далеко. Та й синогорлиці, бузьки і малі соколи видко тут всюди, але впрочім зьвірини і птиць тут дуже мало. Край всюди филястий, горбоватий, дуже одностайний і томлячий. Від часу до часу стрічаємо маврийский або жидівских торговельників з Танджера, що їдуть зі своїми малими караванами. Они везуть товари із сталі і бляхи именно же ведра на воду, без котрих тут люди не можуть обійти ся, а також мішки до Альказара (звичайна тут скорочена назва міста Ель Аксар дель Кебір), щоби їх там продати зі скромним зарібком. По відшибненю великих видатків лишає ся їм по такій, повній трудів дорозі 8 до 10 дурів чистого зиску.

Першого дня уїхали ми лиш малий кусень дороги і станули табором коло малого арабского дуара (села). Туземці показали ся байдужні і здержаливі супротив нас. Такий перший нічліг єсть завсїгди доброю пробою, чи хтось вибрав ся в дорогу зовсім так як треба. На мою радість сим разом все зладило ся так, як було потреба, не забракло ні найменшого цьвяшка. З вдоволенєм розглядаю ся по наметі вистеленім коврами. Чоловік чує ся тут малим королем, якимсь необмеженим самовладником у власній державі. Тут не має ніякого права високоблагородний пруский староста ані ніякий гороїжний комісар з бюрократичною міною... але лишім на боці тоту немилу, стару згадку.

(Дальше буде).

Надіслане.

— **Параця.** Такий єсть заголовок комедиї в 3 актах зі сьпівами, з під пера п. Льва Лопатиньского. Книжку сю можна дістати або у автора або у накладника п. С. Горука, площа Домбровского ч. 1. по ціні 2 К за примірник. На почтову пересилку треба долучити 10 сот. За послїплатою не висилає ся.

— **„Як почуєш в ночи"** — твір музичний Дениса Січиньского, на тенор, в супроводі фортепяна (слова І. Франка із „Зівялого листя"), появив ся накладом „Музичного видавництва станиславівского Бояна"). Ціна 60 сот (не 30, як хибно надруковано). Дістати можна в Чернівцях, в книгарні Пардінього.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).